Een asbestverwerkingsfabriek

(Door Jan van Riel; uit:Perfinpost 158, nov. 2026)

Over Capamianto S.A. Italiana te Turijn is maar weinig bekend. Wel heb ik gevonden dat de fabriek gebouwd is in 1911 voor het vervaardigen en verwerken van asbest. In het Italiaans is dat “Lavorazione Amianto”.
De fabriek lag in een industriegebied tussen der Corso Peschiera en de Via Antoniono en had een oppervlakte van ruim 22.000 m^2 (zie afbeelding 1).

Afb. 1: het fabriekscomplex van Capamianto in Turijn.

Ze fabriceerden hier onder andere thermische isolatiematten, isolatiekappen, asbestweefsels voor elektrolytische cellen, asbestdoeken, koorden, pakkingen en afdichtingen. Daarnaast produceerden ze ook synthetische ammoniak.
In 1928 waren er zo’n 330 arbeiders werkzaam.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was de productie grotendeels militair gericht voor onder andere scheepsafdichtingen, rem- en frictiemateriaal en filterweefsels voor chemische toepassingen.

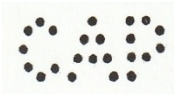
Capamianto kreeg ook te maken met asbest gerelateerde gezondheids-problemen bij het personeel wat tot demonstraties leidde voor de ingang van de fabriek (zie afbeelding 2).

Afb. 2: Demonstratie van personeel bij de ingang van de fabriek

Dr. Luigi Scarpa onderzocht de arbeiders welke in deze sector werkten en kwam tot de conclusie dat veel werknemers ernstige longziekten ontwikkelden en binnen een jaar na de medische observatie waren overleden.
In 1967 werd Capamianto overgenomen door Capabeston, maar in 1968 moest de fabriek sluiten met een verlies van 45 miljoen lire. Hierdoor kwamen er 200 arbeiders op straat te staan.
De fabriek werd pas gesloopt in 1997 vanwege het gevaar van rondvliegend asbest. Nu is daar, na sanering van de grond, een gemeentelijke tuin gekomen die in 2003 werd ingehuldigd.

Capamianto gebruikte de perfin CAP.

Afb. 3: de perfin CAP

De brief hieronder (zie afbeelding 4) is verstuurd door de financiële afdeling van Capamianto op 21-3-1916 voorzien van 25 centesimi aan postzegels met de firmaperforatie CAP wat voldoende is voor een brief naar Genève.
De 15 centesimi zegel heeft een opdruk van 20c. wat slecht te zien is.

Afb. 4: Brief met twee CAP-perfins, verzonden in maart 1916.

Van het bedrijf zijn alleen perforaties bekend uit 1916, wat de perfin heel zeldzaam maakt.
De adressant E. Züblin was directeur van een bouwbedrijf. De brief is aangekomen op 24-3-1916. Hij is door de Italiaanse censuurdienst geopend te Milaan. Te zien aan het rode stempel Milano Posta Estera. Censor nr. 90 heeft zijn zwarte stempel aan de voorkant gezet “Verificato per censura” en de brief weer gesloten met een censuurstrook met dezelfde tekst.

Op de achterzijde is een sluitzegel bevestigd om reclame te maken voor het bedrijf als leverancier aan de R. Marina (koninklijke marine) van het “Cape Blue” asbest, voor isolerende coatings.

Afb.5: Sluitzegel op achterkant perfinbrief uit 1916.

Het slagschip Leonardo da Vinci op de sluitzegel is te water gelaten in 1911 en in 1914 in gebruik genomen. Het had 13 kanonnen aan boord.
Het afgemeerde schip is door een enorme explosie in het munitiedepot aan de kade op 2 augustus 1916 gekapseisd in de haven van Taranto. Uit onderzoek bleek dat het sabotage was door Oostenrijks-Hongaarse agenten. Het was een van de zeldzame succesvolle sabotage-acties tegen een modern slagschip in de Eerste Wereldoorlog.
Het wrak werd tussen 1919 en 1921 geborgen en weer rechtop gezet. Reparatie was echter te duur en in 1923 werd het ter plekke gesloopt.

Bronnen:

- *Foto’s van Wikipedia.*
- *Brief en perfin uit eigen collectie.*
- *Gebruiksperiode uit Catalogo dei Perfin’s d’ Italia van J.J.C. van Riel.*